

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

לשחזר את הרפובליקה הרומית - 39471

תאריך עדכון אחרון 06-11-2016

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: היסטוריה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר מתיאס שמידט

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: matthias.schmidt@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: ימי ב' 14:30 ועד 16:00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הסמינר יציע סקירה מקיפה של נושאי הדיון והמחקר, המודרניים והקדומים כאחד, הנסובים סביב הרפובליקה הרומית. חומרי הקריאה והדיונים בסמינר יתמקדו בשלושה נושאי חתך מרכזיים: א. האופן בו סופרים והוגים קלאסיים מימי הרפובליקה והקיסרות המוקדמת ואילך, הבינו והמשיגו את זכר הרפובליקה הישנה, וכיצד היא הצטיירה בכתביהם. ב. כיצד שיטת השלטון המונרכי שביסס אוגוסטוס קיסר הוצגה כלא פחות מ-"לידה מחדש" של הרפובליקה המקורית, דרך הבניית הזיכרון הלאומי הרומי ורעיונות בני רוח התקופה. ג. כיצד הרפובליקה מצטיירת בעיני המחקר המודרני, מראשיתו במאה ה-19 ועד ימינו. למן הגישה הוותיקה והמסורתית, לפיה הרפובליקה נתפסה כמערכת אוליגרכית שנשלטה בידי מספר מצומצם של אליטות, ועד לגישה העדכנית הגורסת שהרפובליקה הושתתה על מערכת דמוקרטית מיסודה, מתוקף מקומו המרכזי של העם הרומי כ"ריבון" וסמכותן הרבה של אספותיו. הסמינר יקיף שורת נושאים, כגון המסורת ומערכת הערכים הרומית, האצולה הסנאטורית על מלחמותיה ותכניה הפנימיים, שפת הסמלים של טקסי הרפובליקה הציבוריים והדתיים, המונומנטים, האדריכלות והטופוגרפיה האורבנית של רומא.

מטרות הקורס:

תלמידי הקורס יתוודעו לדיונים ההיסטוריים וההיסטוריוגרפיים העוסקים בטיבה של הרפובליקה הרומית, לצד תולדות הגישות השונות להגדרתה ולחקר תולדותיה למן העת העתיקה ועד ימינו. הם ילמדו להבחין בין הנחות היסוד אודות הרפובליקה ומוסדותיה, שמקורן בהיסטוריונים, סופרים ופוליטיקאים בני תקופות שונות, אשר הושפעו משיקוליהם האישיים והפוליטיים, לבין העובדות הממשיות המעטות שיש בידי המחקר. התלמידים יכירו את היסודות הרעיוניים שעמדו בבסיס החברה הרומית ויבינו כיצד אלה השפיעו על עיצוב הזירה הפוליטית, המוסדית והתרבותית של הרפובליקה. הם כמו כן יבינו כיצד מקור הידע שלנו על הפוליטיקה הרומאית הוא ברעיונות מופשטים, עשייה מדינית ואידיאולוגיה חברתית של עתות וזמנים שונים. הם ילמדו לפתח מספר מודלים של דמות הרפובליקה, בהתאם לאופן בו היא משתקפת ממקורות ספרותיים וארכיאולוגיים שונים, ויוכלו לפרש את הפתרונות שדמויות היסטוריות נודעות הציעו לתיקון המשבר שפקד את הרפובליקה בערוב ימיה. התלמידים יבינו שרעיון הרפובליקה הרומית היה תוצר של רעיון פוליטי, שהתאים לזמן ומקום מסוימים, אשר המשיך להתעצב ולהיות מוגדר מחדש עם חלוף הזמנים והשתנות החברה הרומית. היות ולמיטב ידיעת המחקר המודרני, קיקרו היה הראשון לחבר חיבור מקיף ותיאורטי על מהות המשטר הרפובליקני, הסטודנטים יכירו בכך שהתפיסות שרווחות בימינו אודות הרפובליקה הישנה עוצבו בעיקר בהשפעת התעמולה של ימי אוגוסטוס קיסר, אשר ניסתה לשוות למשטרו האוטוקרטי אצטלה רפובליקנית. הסטודנטים ינתחו מקורות רלוונטיים, ידונו בבעיות מתודולוגיות, גישות מחקר והערכות היסטוריות אודות הרפובליקה והקיסרות המוקדמת. הם יבינו עד כמה תפיסות מודרניות של המדינה הרומאית תלויות בהקשרים החברתיים והפוליטיים בהם פעלו היסטוריונים שונים. הסטודנטים ילמדו כיצד להשתמש במגוון מקורות ראשוניים (כגון טקסטים, ממצאים ארכיאולוגיים, חפצי אומנות ואדריכלות) בכדי לפרש ולהבין את המערכת הרפובליקנית וערכיה. הם יבדילו בין מיעוט העדויות המוחשיות לבין שפע הנחות השווא שקיימות בנוגע לרפובליקה, על מנת שיבינו את מהות הדיון האקדמי שמתקיים סביבה בדורות האחרונים. בנוסף, הם עשויים לפתח כיווני דיון ומחקר חדשים בנושא זה.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

לבחון ולהעריך את הדיונים ההיסטוריים והפוליטיים על הרפובליקה הרומית.
לנתח מגוון חומרים בכדי ליצור תמונה מוחשית של דמות הרפובליקה.
להעריך את המהימנות, האמינות ומידת הדיוק של סופרים עתיקים ומודרניים העוסקים בשאלות הנידונות.
לעמוד על השינויים הפוליטיים, החברתיים, הצבאיים והכלכליים שפקדו את רומא בעת מעברה מהרפובליקה לקיסרות.
להעריך את משטר הפרינקיפאט של אוגוסטוס קיסר ולדון בבעייתיות שבהגדרתו כמשקם הרפובליקה וערכיה.
לזהות, לתאר ולתאר גישות מודרניות שונות כלפי המערכת הפוליטית הרומית.
לפתח מודלים שונים המסבירים את המערכת הפוליטית והאתוס של הרפובליקה.
להבחין בין עובדות לנראטיבים היסטוריים.
להכיר במגוון הפרשנויות האפשריות למקורות קלאסיים ובהשלכותיהן על השיח המודרני.
להבין את הפונקציונליות שיש לרעיונות של סופרים וחוקרים מודרניים בעבור צרכיהם הפוליטיים.
לעמוד על התלות ההדדית שקיימת בין חשיבה פוליטית עכשווית לפרשנותם של מקורות קדומים בידי חוקרים מודרניים.
להשתמש במידע שנרכש מהרצאות, מקורות ראשוניים מומלצים ומספרות משנית בדיונים שבעל פה ובכתב שיעסקו בנושאים מוסכמים.

דרישות נוכחות (%) :

90%

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות, מצגות, ניתוח מקורות (טקסטים, אומנות, מפות), ניתוח של מקורות ראשוניים, דיונים על בעיות המחקר, קריאה של ספרות מחקר ודיונים, רפרטים

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. Introduction

1.1 Principle questions

1.2 Aims of the seminar: aspects and contents and methodology

1.3 Terminology, definitions, concepts, sources

1.4 The research problem: The Roman state between aristocracy, democracy and monarchy

2. The reconstruction of the Roman Republic by ancient authors (1cent BCE - 2cent CE)

2.1 Historiographers and Intellectuals of the 2nd and 1st Centuries BCE

2.1.1 Marcus Tullius Cicero, De re publica V 1

2.1.2 Polybios, Histories VI 11-18

2.1.3 Marcus Tullius Cicero, De re publica I 39

-
- 2.1.4 Marcus Tullius Cicero, *Pro Sestio* 136f.
 - 2.1.5 Marcus Tullius Cicero, *Ad Quintum fratrem* II 3,2
 - 2.1.6 Marcus Tullius Cicero, *In Catilinam* I

2.2 Historiographers of the 1st and 2nd Centuries CE:
Livius, Velleius Paterculus, Plutarch, Appian, Dio Cassius

- 3. *The Self-Representation of the Roman Aristocracy and the Monumentalization of Political Culture in the Roma urbs as instruments for the reconstruction of the Republic*
 - 3.1 *Political and religious rituals as reflection of the political culture*
 - Pompa Funebris* - Polybios, *Histories* VI 53ff
 - Pompa triumphalis* - Plutarch, *Pompeius*
 - Pompa circensis* and other religious festivals
 - 3.2 *Urban texts and semantics of political culture*
 - 3.3.1 *The reconstruction of the Republic through the urban development of City*
 - 3.3.2 *Public and private spaces, temples, buildings, urban texture*
- 4. *The Roman Constitution - Values, Concepts, Provisions and Arrangements*
- 5. *The establishment of the Augustan regime as the reconstruction of the republic*
- 6. *The modern debates surrounding the Roman Republic - An Evaluation*
 - 6.1 *The 'oligarchic orthodoxy' of the 19th and 20th century*
 - 6.2 *The 'democratic' approach of the 21st century*

חומר חובה לקריאה:

Mary Beard, *SPQR. A History of Ancient Rome*, London: Profile Books, 2015.

Walter Eder, "Republicans and Sinners. The Decline of the Roman Republic and the End of a Provisional Arrangement", in: R. W. Wallace, E. M. Harris (eds.), *Transitions to Empire. Essays in Greco-Roman History 360-146 B.C., in honor of E. Badian*, Norman-London: University of Oklahoma Press, 1996, 439-461.

Walter Eder, "Who Rules? Power and Participation in Athens and Rome", in: Anthony Molho, Kurt Raaflaub, Julia Emlen (eds.), *City-States in Classical Antiquity and Medieval Italy*, Ann Arbor: University of Michigan Press, 1991, 169-196. - DF 285 C57

Walter Eder, "Augustus and the Power of Tradition: The Augustan Principate as Binding Link between Republic and Empire", in: Kurt A. Raaflaub, Mark Toher (eds.), *Between Republic and Empire. Interpretations of Augustus and His Principate*, Berkeley Los Angeles Oxford: University of California Press, 1990, 71-122.

Andrew Feldherr, "Livy's revolution: civic identity and the creation of the *res publica*", in: Thomas Habinek, Alessandro Schiesaro (eds.), *The Roman Cultural Revolution*, Cambridge: Cambridge University Press, 1997, 136-157.

Erich S. Gruen, "The Exercise of Power in the Roman Republic", in: Anthony Molho, Kurt Raaflaub, Julia Emlen (eds.), *City-States in Classical Antiquity and Medieval Italy*, Ann Arbor: University of Michigan Press, 1991, 251-167.

Erich S. Gruen, "The Roman Oligarchy: Image and Perception", Jerzy Linderski (ed.), *Imperium sine fine. T. Robert S. Broughton and the Roman Republic*, Stuttgart: Franz Steiner Verlag, 1996.

Karl-J. Hölkeskamp, "History and Collective Memory in the middle Republic", in: Nathan Rosenstein, Robert Morstein-Marx (eds.), *A Companion to the Roman Republic*, Malden, MA: Blackwell Publishers, 2006, 478-495.

Christian Meier, "C. Caesar Divi filius and the Formation of the Alternative in Rome", in: Kurt A. Raaflaub, Mark Toher (eds.), *Between Republic and Empire. Interpretations of Augustus and His Principate*, Berkeley, LA: University of California Press, 1990, 54-70.

Fergus Millar, "Politics, Persuasion, and the People before the Social War (150-90BC)", in: *JRS* 76, 1-11 (&eq; Fergus Millar, *Rome, the Greek World, and the East. Vol 1: The Roman Republic and the Augustan Revolution*, ed. Hannah M. Cotton, Guy M. Rogers, Chapel Hill, NC; London: University of North Carolina Press, 2002, 143-161.

Fergus Millar, "Political Power in Mid-Republican Rome: Curia or Comities?", in: *JRS* 79, 138-150 (&eq; Fergus Millar, *Rome, the Greek World, and the East. Vol 1: The Roman Republic and the Augustan Revolution*, ed. Hannah M. Cotton, Guy M. Rogers, Chapel Hill, NC; London: University of North Carolina Press, 2002, 85-108.

Kurt A. Raaflaub, "Born to be Wolves? Origins of Roman Imperialism" in: R. W. Wallace, E. M. Harris (eds.), *Transitions to Empire. Essays in Greco-Roman History 360-146 B.C., in honor of E. Badian*, Norman-London: University of Oklahoma Press, 1996, 273-314.

Kurt A. Raaflaub, "Between Myth and History: Rome's Rise from Village to Empire (the Eighth Century to 264)", in: Nathan Rosenstein, Robert Morstein-Marx (eds.), *A Companion to the Roman Republic*, Malden, MA: Blackwell Publishers, 2006, 125-146.

- Nathan Rosenstein, "Aristocratic Values", in: Nathan Rosenstein, Robert Morstein Marx (eds.), *A Companion to the Roman Republic*, Malden, MA: Blackwell Publishers, 2006, 365-382.

Susan Walker, "The moral museum: Augustus and the city of Rome", in: J. Coulston, Hazel Dodge, *Ancient Rome: The Archaeology of the Eternal City*, Oxford University School of Archaeology: Oxford 2000, pp. 61-75.

Alexander Yakobson, "Popular Power in the Roman Republic", in: Nathan Rosenstein, Robert Morstein-Marx (eds.), *A Companion to the Roman Republic*, Malden, MA: Blackwell Publishers, 2006, 383-400.

חומר לקריאה נוספת:

צבי יעבץ, אוגוסטוס - נצחונה של מתינות, תל אביב: דביר, 1991.

משה עמית, תולדות הקיסרות הרומית, הוצאת ספרים ע"ש י"ל מגנס, ירושלים, 2002, חלק ראשון: תקופת אוגוסטוס, עמ' 1-240.

רחל פייג וישניא, בחירות, בוחרים ונבחרים ברפובליקה הרומית העתיקה, אוניברסיטת תל אביב, ההוצאה לאור, תל אביב 2008

Mary Beard, Michael Crawford, *Rome in the late Republic. Problems and Interpretations*, Ithaca: Cornell University Press, 1985.

Mary Beard, *SPQR. A History of Ancient Rome*, London: Profile Books, 2015.

Klaus Bringmann, *A History of the Roman Republic*, Cambridge: Polity Press, 2007
(dt. *Geschichte der römischen Republik: Von den Anfängen bis Augustus*, Beck: München, 2002.)

T. J. Cornell, *The Beginnings of Rome. Italy and Rome from the Bronze Age to the Punic Wars (c. 1000 - 264 BC)*, London: Routledge, 2002.

Werner Eck, *The Age of Augustus*, Malden, MA: Blackwell, 2003

Karl Galinsky, *Augustan Culture. An interpretive Introduction*, Princeton, New Jersey: Princeton University Press, 1996.

Erich S. Gruen, *The Last Generation of the Roman Republic*, Berkeley, Los Angeles London: University of California Press, 1974.

Fergus Millar, Erich Segal (eds.), *Caesar Augustus. Seven Aspects*, Oxford: Clarendon Press, 1984.

J.R. Patterson, "Survey Article. The City of Rome: from Republic to Empire" in: *Journal of Roman Studies* 82 (1992), pp. 186-215.

Kurt A. Raaflaub, Mark Toher (eds), *Between Republic and Empire. Interpretations of Augustus and His Principate*, Berkeley Los Angeles Oxford: University of California Press, 1990.

Nathan Rosenstein, Robert Morstein-Marx (eds.), *A Companion to the Roman Republic*, Malden, MA: Blackwell Publishers, 2006.

Alexander Yakobson, *Elections and Electioneering in Rome. A Study in the Political System of the late Republic*, Stuttgart: Franz Steiner, 1999.

Paul Zanker, *The Power of Images in the Age of Augustus*, Ann Arbor: The University of Michigan Press, 1990.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %
השתתפות 5 %
הגשת עבודה 95 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

בקורס נלמד את המקורות והטקסטים בעזרת תרגומים לעברית או אנגלית. לא נדרש ידע בשפה היוונית או הלטינית.